

aesthetic scale “good – bad” as well as human negative attitude to “an ideal friend”. The hidden mechanism of creation of domestic animals’ “ideality” and their external measurements are established, models of numerical differentiation of elements are proposed, the periods of biological development of domestic animals, gender, genetics, habitat, behavior are distinguished. The complex and open nature of the functions of domestic animals, which correlates with age, appearance, biological species, quantitative characteristics, is traced. The systematic usage of zoonyms in German proverbs and their modality are proved. Metaphoric and dialectic nature, expressiveness, figurativeness are characteristic features of the analyzed phenomenon.

Key words: domestic animal, German proverbs, singleness, multiplicity, functions of domestic animals.

УДК 378.147:811.111

Анжеліка Солодка[□]

КОМПЛІМЕНТАРНИЙ МОВНОЙ АКТ СХВАЛЕННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ КОМУНІКАТИВНИХ КУЛЬТУРАХ

У статті досліджено національну специфіку мовних актів схвалення. Мовні акти компліменту і схвалення є маловивченими явищами, а самі поняття недостатньо чітко розмежованими.

На основі вивчення наукових джерел комплімент визначено як фактичний мовленнєвий акт, спрямований на формування позитивної емоційної реакції співрозмовника. Для комплімента характерні суб'єктивність оцінки, наявність невеликого перебільшення чеснот співрозмовника і підвищена емоційність. На відміну від компліменту, схвалення є інформаційним мовним актом, який має коротку стандартизовану форму вираження, предметну мету і об'єктивність.

81 англомовний учасник (США) та 118 україномовних учасників (Україна) взяли участь в онлайн-опитуванні. За результати опитування зібрано 245 компліментарних мовленнєвих актів англійською мовою і 292 – українською. Опитування враховувало вік учасників; відносини між мовцем та одержувачем компліменту / схвалення; стать; схвалені ознаки; тональність та форми компліментарних актів; прикметники та дієслова, що використовують у компліментах; довжину компліменту; буквальний та літературний переклад українських компліментів та схвалень англійською мовою; буквальний та літературний переклад англійських компліментів та схвалень українською мовою.

На основі здійсненого дослідження проаналізовано культурні особливості вживання компліментарних мовленнєвих актів схвалення в українській і англійській комунікативних культурах, описано мовні реакції на похвалу в означених лінгвокультурних спільнотах.

Національна специфіка компліментарних мовленнєвих актів схвалення виявлена у відмінності типів мовних актів похвали в різних комунікативних культурах; у різній частотності вживання певних типів схвалення; у наявності безеквівалентних типів мовленнєвих актів похвали; у відмінності реакцій на схвалення в різних комунікативних культурах.

Ключові слова: комплімент, схвалення, похвала, мовний акт.

Постановка наукової проблеми та її значення. Прагматика є найвищівіщою складовою міжкультурної комунікації. Це стосується вивчення мовної взаємодії людей і мовленнєвих актів спілкування. Для здійснення ефективної комунікації мовці повинні не тільки добре володіти основами іншомовної комунікації, а й екстралінгвістичними знаннями та нормами поведінки в іншій культурі. Мовленнєвий акт є основною або мінімальною одиницею мовного спілкування, який дозволяє людям висловлюватися універсальними способами. Усвідомлення того, як використовують мовні акти, дозволяє мовцям мати комунікативну компетенцію. Компліментарні мовні акти (компліменти і схвалення) сприяють налагодженню позитивної комунікації між представниками різних культур. Багато цінностей, відбитих через компліментарні мовні акти, роблять їх необхідною нормою спілкування в іншомовному середовищі.

Актуальність обрання для дослідження мовного акту компліментації полягає у тому, що українські студенти, вивчаючи англійську мову, мають ряд труднощів у висловленні

компліменту чи схвалення, викликаних неправильним потрактуванням. Результатом таких мовних актів є виникнення непорозумінь між представниками різних культур.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Мовні акти компліменту і схвалення є маловивченими явищами, а самі поняття недостатньо чітко розмежованими. У своєму дослідженні компліментів П. Асевес вказує, що вивчення комплементарного мовленнєвого акту дає цінну інформацію, важливу для розуміння того, коли і як і кому, хто може запропонувати комплімент, а також як інтерпретувати імпліцитні його соціальні та культурні значення; і як відповісти належним чином, коли хтось отримує комплімент. Комплімент як загальний термін означає похвалу, людині за будь-яку дію, володіння навичками, особисті характеристики, майстерність тощо [7].

Дж. Холмс виокремлює три функції обміну компліментами: 1) компліменти зазвичай використані як засіб вираження симпатії, коли вони реалізують позитивні афективні мовні акти. Іншими словами, компліменти дозволяють встановити солідарність між людьми; 2) компліменти можуть служити позитивними стратегіями ввічливості. Це означає, що комплімент може бути використаним у дуже напруженій ситуації, щоб отримати щось, або перед запитом чогось; 3) компліменти можуть стати також мовним актом загрози, коли вони містять претензії на власність слухача [10, с. 445–451].

Дж. Мейнс визначає компліменти як мовленнєві акти, які відбивають і виражають культурні цінності через вираження схвалення або захоплення чужою роботою, зовнішністю або смаком. Мета компліментів – встановити або посилити людську солідарність [12].

Н. Арутюнова, звертаючись до проблемами теорії мовних актів, відносить комплімент і схвалення до одного типу мовних актів – фактичного. Вони мають на меті спілкування, а не повідомлення інформації [1]. Н. Формановська, досліджуючи питання мовного етикету, включає комплімент і похвалу в групу “мовних актів схвалення” і вважає, що, похвала відмінна від компліменту тим, що зведена до характеристики вчинку співрозмовника [5]. І. Панкратов дає таке визначення компліменту і похвали: “Комплімент – це невелике перебільшення чеснот, яке кожен бажає бачити в собі; похвала – це позитивна оцінка якостей співрозмовника” [3, с. 37]. В. Карасік визначає комплімент як похвалу, відображену, на відміну від лестощів, безкорисливо, хоч і не завжди щиро [2].

Вольфсон, Холмс і Браун відзначали різні культурні відмінності в компліментації. К. Аллан, К. Беч, С. Блюм-Кулка, Г. Каспер, Р. Харніш, Дж. Хаус вивчали проблему типології мовних актів схвалення, не визначаючи різниці між компліментом і похвалою.

Огляд літератури показав, що не існує чіткого визначення компліменту і схвалення; відсутня вичерпна класифікація цих мовних актів; не досліджено типологію реакцій на комплімент і похвалу; не вивчено частотність вживання різних типів компліменту і похвали та типів реакцій на комплімент і схвалення; не встановлено подібності та відмінності таких мовних актів в українській та англійській комунікативних культурах.

Недостатнє вивчення питання визначає актуальність дослідження з визначеної проблеми.

Мета і завдання статті. Мета і завдання роботи – дослідити комплементарні мовні акти та виявити національну специфіку мовних актів схвалення в досліджуваних комунікативних культурах; описати національну специфіку мовних реакцій на похвалу.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. На основі вивчення наукових джерел комплімент можливо визначити як фатичний мовленнєвий акт, спрямований на формування позитивної емоційної реакції співрозмовника. Для комплімента характерні суб'єктивність оцінки, наявність невеликого перебільшення чеснот співрозмовника і підвищена емоційність.

Розмежовуючи комплементарні акти компліменту і схвалення, зазначимо, що схвалення (похвала) є інформаційним мовним актом, який має коротку стандартизовану форму вираження, предметну мету й об'єктивність.

В окремих випадках дуже складно розмежувати комплімент і схвалення. Схвалення може бути настільки емоційним, що при певних умовах співрозмовник відчуває необхідність відповісти на похвалу і сприймає її як комплімент.

Результати дослідження. 81 англомовний учасник (США) та 118 україномовних учасників (Україна) взяли участь в онлайн-опитуванні через Survey Monkey. Українських учасників представляли студенти та викладачі з різних регіонів України (Миколаїв, Київ, Одеса, Львів, Чернівці та ін.).

Серед американських учасників були студенти та викладачі Державного університету штату Портленд, університету Джорджа Фокса, Техаського університету в Сан-Антоніо.

За результати опитування зібрано 245 компліментарних мовленнєвих актів англійською мовою і 292 – українською. 70,31 % англомовних учасників були жінки, а 29,69 % – чоловіки. Серед українських респондентів: 19,49 % – чоловіки, 80,51 % – жінки.

Опитування враховувало вік учасників; відносини між мовцем та одержувачем компліменту / схвалення; стать; схвалені ознаки; тональність компліментів; форми компліментів; прикметники та дієслова, що використовують в компліментах; довжину компліменту; буквальный та літературний переклад українських компліментів та схвалення англійською мовою; буквальный та літературний переклад англійських компліментів та схвалення українською мовою.

Із метою виявлення культурних особливостей компліментарних мовленнєвих актів використано класифікацію мовних актів Р. Серебрякової [4]. Це дало змогу порівняти схвалення за декількома параметрами.

1. Класифікація за **змістом**, тобто за ознакою або предметом, на адресу якого висловлена похвала.

У класифікації схвалення за змістом можна виділити, по-перше, похвалу, що характеризує зовнішній вигляд: *“Вона так змінилась!”* – *“Справді? Молодець!”*.

До цієї класифікації віднесемо похвалу за успішність, яка адресована батьками дитині або вчителем учню: *“Я сьогодні четвірку отримав!”* – *“От і добре”*; похвала студенту за правильну відповідь: *“Well done. Very good”*; похвала, що характеризує внутрішні, моральні якості людини: *“Я ніколи не хвилююся”*. – *“Ну, і добре”*, *“How do you feel, my dear?”* – *“Very happy”* – *“Good boy”*.

До наступного типу схвалення віднесена похвала, що характеризує добрі вчинки: *“I have managed it!”* – *“Good man”*; похвала, що характеризує наміри: *“Я зроблю цю справу!”* – *“Це добре, це добре”*; *“I’m going to work harder this year”* – *“Good”*.

Зафіксовано також схвалення здійсненої дії: *“Ми тут як аніматори!”*. – *“От і добре”*; *“But you don’t do those things”* – *“Bless you”*.

Відзначено і такий тип схвалення, як похвала, що характеризує щось, зроблене своїми руками: *“Дивись, яку програму я створив!”* – *“Молодець!”*. Крім того, може бути виділено похвалу, що характеризує можливості та професіоналізм: *“Well done!”*.

Людина може отримати схвалення, що характеризує інтелектуальні здібності: *“Розумниця!”*; *“Got that?”* – *“I have done my best”*. – *“Good”*; образ мислення, точку зору: *“Ну, напевно-то ви зрозуміли, що корисно для вас!”*; *“I’m glad you think so”*.

І, нарешті, останнім типом схвалення у чинній класифікації є похвала, що характеризує запропонований тост: *“За чарівних жінок!”* – *“Чудовий тост!”*.

2. Класифікація **за спрямованістю на адресата**, у межах якої похвала класифікована на особисту, яка адресована безпосередньо співрозмовнику, та неособисту, яка може бути адресована тим, хто оточує співрозмовника, а також об’єктам, що входять в особисту сферу співрозмовника. Вживання особистої похвали, наприклад, можна проілюструвати так: *“Супер! А ти, геній! Я б так не зміг!”*.

Поряд з особистою похвалою зафіксовано такі види неособистої похвали? як похвала на адресу близьких співрозмовника: *“Так. Мій дід козак”*. – *“Козак – це добре”*, і похвала, що

стосується об'єктів, що входять в особисту сферу співрозмовника: *“Яка в вас гарненька дівчинка! Копія ви!”*.

3. Класифікація **за ступенем прямоти** (експліцитно / імпліцитно). Пряма похвала: *“Молодець, хлопче!”*. Непряма похвала: *“У вас першокласне обладнання!”*.

4. Класифікація **за ступенем емоційності** (раціональна й емоційна). Прикладами вживання раціональної похвали можуть бути, наприклад, такі схвалення: *“Я докторську в минулому році захистив”*. – *“Що ж, в твої роки успіх чималий!”*, *“I will obtain master degree next year”*. – *“That'll be nice”*. Прикладами емоційного схвалення є наступні: *“Я люблю життя. Дуже”*. – *“Неперевершено!”*; *“I always spend weekend in my grandparents' home”*. – *“Oh! Good for you”*.

5. Класифікація **за тональністю** або за ступенем серйозності. На основі цієї класифікації виділяють серйозну похвалу (*“Такий малий, а вже помічник!”*) і похвалу, що містить іронію: *“У ваі пірсінг є?”* – *“Ні”*. – *“А татуювання?”* – *“Ні!”* – *“Хоч одна гідна людина зустрілася!”*.

6. Класифікація **за спрямованістю у часі**. Похвала може бути направлена в минуле, наприклад: *“О це так ти сказав! Супер!”*, *“I couldn't see how they behaved with dogs!”*. – *“No, you could not”*, а також в майбутнє: *“Не помічав і, напевно, не помічатиму”*. – *“Не помічайте і далі”*; *“Oh, darling, I'm so glad you're are staying at home”*.

7. Класифікація **за мовним оформленням** включає похвалу-порівняння (*“В мене теж є план, але твій кращий!”*); похвалу через негативне порівняння (*“Я бачу, ти молодець. Не те, що твій друг!”*); похвалу-протиставлення (*“А ти крутий, я б так не зміг!”*); похвалу з вигуками (*“Як це добре!”*); вживання підбадьорливих слів (*“I все ти завжди знаєш! I всюди ти завжди встигаєш!”*).

8. Класифікація **за способом вираження**, що передбачає вираз похвали за допомогою вербальних або невербальних засобів комунікації. Похвала може бути як вербальною (*“Молодець! Добре зробив!”*, *“That's very good, dear”*), так і невербальною – схвальний кивок головою. Крім того, вербальний мовний акт схвалення може бути супроводженим невербальною поведінкою мовця, наприклад, оплесками.

Різні типи похвали вживають в українському спілкуванні з різною частотністю.

Найбільш уживані в українському спілкуванні є схвалення, що характеризують здійснені дії. Цей тип становить 31 % . Друге місце за частотою посідає похвала, що характеризує здатність і професіоналізм (21 %). Частотним є схвалення, що репрезентує внутрішні, моральні якості (16 %). Із рівною частотністю хвалять за успішність, за образ думок та кут зору – кожен із названих типів похвали становить 3 %. У класифікації мовного акту похвали за ступенем емоційності встановлено, що в українському спілкуванні переважає емоційна похвала (75 %). У межах поділу мовного акту схвалення на серйозну і іронічну похвалу відзначено випадки вживання іронічної похвали.

При аналізі класифікації схвалення за спрямованістю у часі з'ясовано, що похвала, спрямована на теперішній час, становить 45 %, похвала, спрямована на минуле – 40 %, у майбутнє – 15 %.

У дослідженні класифікації похвали за мовним оформленням виявлено одиничні випадки вживання похвали-порівняння, похвали-протиставлення, похвали через негативне порівняння. Схвалені з вигуками зафіксовано 10 %. Така особливість похвали, як вживання узагальнюючих слів, зафіксована в одиничному прикладі.

За способом вираження в українському спілкуванні переважає вербальна похвала. Відзначено декілька випадків використання невербальної похвали. Вживання вербальної похвали в супроводі невербальної поведінки мовця становить 3 %.

При розгляді реакцій на схвалення з'ясовано, що в українській комунікативній культурі в переважній кількості випадків відзначають відсутність якої б то не було реакції на похвалу. Серед зафіксованих типів реакції репрезентована всього одна згода з похвалою, супроводжена

мотивуванням її справедливості (“Хороша презентація”. – “Професіонали дивилися, теж так говорили”). Пріоритетними є такі реакції на похвалу, як здивування (“Як дивно, що мене хвалять. Що з того?”), іронія (“Ого! А в вас з'явилося щось людське?” – “Так. Деградує”), недовіра (“Так?”), або спростування похвали (“Ні, ти молодець”. – “Та ні!”, “That's nice of you to say so”. – «No, not nice»).

Домінантними в англійському спілкуванні є схвалення, що характеризують здійснені вчинки (35 %) та наміри (19 %). Майже з однаковою частотністю хвалять за образ думок, кут зору (12 %), за професіоналізм або певні здібності (12 %). Нечастотною є похвала, що характеризує внутрішні моральні якості (9 %).

У межах класифікації схвалення за ступенем емоційності встановлено, що в англійській комунікативній культурі переважає раціональна похвала (82 %). У класифікації за мовним оформленням в англійському спілкуванні похвала з вигуками становить 10 %.

В англійському спілкуванні зафіксовано одиничний випадок реакції на похвалу, що представляє собою її спростування. В інших випадках спостережено відсутність будь-якої реакції.

У табл. 1 представлено аналіз атрибутів, схвалених в українській та англомовній комунікативних культурах.

Таблиця 1

Атрибути, схвалені в українській та англомовній культурах

Українські схвалення

Зовнішність	Риси характеру	Навички / Робота	Предмети власності	Поведінка	Інше	Загальна кількість
98 (42,4 %)	28 (12 %)	16 (7 %)	22 (9,5 %)	62 (27 %)	5 (2,1 %)	231 (100 %)

Англомовні схвалення

Зовнішність	Риси характеру	Навички / Робота	Предмети Власності	Інше	Загальна кількість
50 (20, 4 %)	40 (16, 2 %)	92 (36, 45 %)	36 (14, 7 %)	27 (10, 95 %)	245 (100 %)

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Отже, в українській комунікативній культурі налічено 11 типів схвалення за змістом: похвала, що характеризує зовнішній вигляд людини; похвала, що характеризує навчальну успішність і адресована батьками дитині; похвала, що характеризує внутрішні, моральні якості; похвала, що характеризує здійснені дії; похвала, що характеризує наміри; похвала, що характеризує виконувані дії; похвала, що характеризує що-небудь, зроблене своїми руками; похвала, що характеризує професіоналізм або певні здібності людини; похвала, що характеризує інтелектуальні здібності; похвала, що характеризує образ думок, кут зору і похвала, що характеризує запропонований тост.

В англійській комунікативній культурі встановлено 8 типів схвалення за змістом: похвала, що характеризує внутрішні, моральні якості; похвала, що характеризує здійснені вчинки; похвала, що характеризує наміри; похвала, що характеризує виконувані дії; похвала, що характеризує що-небудь, зроблене своїми руками; похвала, що характеризує професіоналізм або певні здібності людини; похвала, що характеризує інтелектуальні здібності і похвала, що характеризує образ думок, кут зору.

Щодо частотності вживання різних типів похвали в означених комунікативних культурах з'ясовано, що найчастіше в українському контексті схвалюють зовнішність людини, її поведінку та здійснені вчинки, а в англомовній культурі – навички, виконану роботу. В англійському

спілкуванні друге місце за частотністю вживання має похвала, що характеризує наміри, у той час як в українському спілкуванні на цьому місці розташована похвала, що характеризує професіоналізм або певні здібності людини.

Третє місце за пріоритетністю в українській комунікативній культурі посідає схвалення моральних якостей людини, а в англійській – риси характеру та предмети власності. З рівною частотністю вживають похвалу, що репрезентує запропонований тост в українському спілкуванні і похвалу, що характеризує правильну відповідь на уроці й адресована учителем учневі в англійському спілкуванні (кожен тип становить 8 %). Схвалення погляду трапляється в англійському спілкуванні приблизно в чотири рази частіше, ніж в українському.

В українській комунікативній поведінці переважає емоційне схвалення, на відміну від англійської комунікативної культури, де найбільш поширеним є раціональна похвала. Як в українському, так і в англійському спілкуванні в більшості випадків відзначено відсутність будь-якої реакції на похвалу. Але якщо в українському спілкуванні виявлені такі типи реакцій як подив, іронія, недовіра і спростування похвали, то в англійському спілкуванні з перерахованих вище типів реакцій зафіксовано тільки останній. В англійському спілкуванні не зафіксовано невербальної та іронічної похвали.

Отже, мовні акти компліменту і схвалення мають істотну національну специфіку, що відбиває ментальні та соціокультурні особливості відповідної лінгвокультурної спільноти. Комунікативне мислення українців і англійців істотно різниться. Українці в мовних актах схвалення переважно оцінюють зовнішні ознаки людини. Для англійців же переважно характерна оцінка внутрішніх якостей особистості. Українці схвалюють індивідуальність людини, а англійці – доброту та чуйність. В українському спілкуванні домінують емоційні компліменти і похвала, в англійському – раціональні.

Національна специфіка виявлена в наступних формах: 1) у відмінності типів мовних актів компліменту і похвали в різних комунікативних культурах; 2) у різній частотності вживання певних типів компліменту і похвали; 3) у наявності безеквівалентних типів мовних актів компліменту і похвали; 4) у відмінності реакцій на комплімент і похвалу в різних комунікативних культурах.

Перспективи подальших розвідок у вказаному напрямку полягають у дослідженні синтаксичної структури схвалень в українській і англійській комунікативних культурах.

Джерела та література

1. Арутюнова Н. Д. Жанры общения / Н.Д.Арутюнова // Человеческий фактор в языке. Коммуникация, модальность, дейксис. – М. : Интекс, 1992. – С. 32–40.
2. Карасик В. И. Язык социального статуса / В. И. Карасик. – М. : Интекс, 1992. – 322 с.
3. Панкратов В.Н. Психотехнология управления людьми / В.Н. Панкратов. – М. : Издательство института психотерапии, 2001. – С.37 – 38.
4. Серебрякова Р. В. Национальная специфика речевых актов комплимента и похвалы в русской и английской коммуникативных культурах : автореф. дис. ... канд. филол. наук. : спец. 10.02.19 / Р. В. Серебрякова. – Воронеж : Воронежский государственный университет, 2002. – 21 с.
5. Формановская Н. И. Речевой этикет и культура общения / Н. И. Формановская. – М. : Наука, 1988. – 230 с.
6. Allan K. Speech act classification and definition / K. Allan // Encyclopedia of Language and Linguistics. – Oxford : Pergamon Press, 1994. – Vol. 8. – P. 4124–4127.
7. Aceves P. A comparative study of the use of “compliments” by native speakers of American English and native speakers of Mexican Spanish / P. A. Aceves. – Puebla : Universidad de las Americas, 1996. – 312 p.
8. Bach K. Linguistic Communication and Speech Acts / K. Bach, R. Harnish. – Cambridge MA : MIT Press, 1979. – 218 p.
9. Blum-Kullka S. Investigating cross-cultural pragmatics: an introductory overview / S. Blum-Kullka, J. House, G. Kasper // Cross-Cultural Pragmatics: Requests and Apologies. – Norwood NJ : Ablex, 1989. – P. 1–34.
10. Holmes J. Paying compliments: A sex preferential positive politeness strategy / J. Holmes. – Journal of Pragmatics. – 1988. – No. 12 (3). – P. 445–465.
11. Holmes J. Teachers and students learning about compliments / J. Holmes, D. Brown. – TESOL Quarterly. – 1987. – No. 21 (3). – P. 523–546.

12. Manes J. Compliments: A mirror of cultural values / J. Manes // *Sociolinguistics and Language Acquisition* / Eds. N. Wolfson, E. Judd. – Rowley, MA : Newbury House, 1983. – P. 82–90.
13. Wolfson N. An empirically based analysis of complimenting behavior in American English / N. Wolfson // *Sociolinguistics and Language Acquisition* / Eds. N. Wolfson, E. Judd. – Rowley, MA : Newbury House, 1983. – P. 90–95.

References

1. Arutyunova, N. D. 1992. "Zhanry obshcheniya". In *Chelovecheskiy faktor v yazyke. Kommunikatsiya, modal'nost', deysis*. Moscow: Inteks.
2. Karasik, V. I. 1992. *Yazyk sotsial'nogo statusa*. Moscow: Inteks.
3. Pankratov, V. N. 2001. *Psikhotekhnologiya upravleniya lyud'mi*. Moscow: Izdatel'stvo instituta psikhoterapii.
4. Serebryakova, R. V. 2002. "Natsionalnaya spetsyfika rechevykh aktov komplimenta i pokhvaliy v rosiyskiy ta anhliyskiy komunikativnykh kulturakh": avtoref. dys. ... kand. filol. nauk.: spets. 10.02.19. Voronezh.
5. Formanovskaya, N. I. 1988. *Rechevoy etiket i kul'tura obshcheniya*. Moscow: Nayka.
6. Allan, K. 1994. "Speech act classification and definition". *Encyclopedia of Language and Linguistics*. 8:4124–4127.
7. Aceves, P. 1996. A comparative study of the use of "compliments" by native speakers of American English and native speakers of Mexican Spanish. Puebla: Universidad de las Americas.
8. Bach, K. 1979. *Linguistic Communication and Speech Acts*. Cambridge MA: MIT Press.
9. Blum-Kullka, S. 1989. *Investigating cross-cultural pragmatics: an introductory overview Cross-Cultural Pragmatics: Requests and Apologies*. Norwood NJ: Ablex.
10. Holmes, J., 1988. "Paying compliments: A sex preferential positive politeness strategy". *Journal of Pragmatics*. 12 (3): 445–465.
11. Holmes, J. & Brown, D. F. 1987. "Teachers and students learning about compliments". *TESOL Quarterly*. 21 (3): 523–546.
12. Manes, J. 1983. "Compliments: A mirror of cultural values". In N. Wolfson and E. Judd (Eds.), *Sociolinguistics and Language Acquisition*. Rowley, MA: Newbury House,
13. Wolfson, N. 1983. "An empirically based analysis of complimenting behavior in American English". In N. Wolfson & E. Judd (Eds.) *Sociolinguistics and language acquisition*. MA: Newbury House.

Солодка Анжелика. Комплиментарный речевой акт одобрения в украинской и английской коммуникативных культурах. В статье исследовано национальную специфику речевых актов одобрения. Речевые акты комплимента и одобрения есть малоизученными явлениями, а сами понятия недостаточно четко разграничены.

На основе изучения научных источников установлено, что комплимент определен как фатический речевой акт, направленный на формирование положительной эмоциональной реакции собеседника. Комплимент отличается субъективностью оценки, наличием небольшого преувеличения достоинств собеседника и повышенной эмоциональностью. В отличие от комплимента, одобрение есть информационным речевым актом, который имеет короткую стандартизированную форму выражения, предметную цель и объективность.

81 англоязычный участник (США) и 118 украиноязычных участников (Украина) приняли участие в онлайн-опросе. В результате опроса собрано 245 комплиментарных речевых актов на английском языке и 292 – на украинском. Опрос учитывал возраст участников; отношения между говорящим и слушателем; пол; признаки, которые одобряются; тональность и формы комплиментарных актов; прилагательные и глаголы, используемые в комплиментарных актах; длину комплимента / одобрения; буквальный и литературный перевод украинских комплиментов и похвал на английский язык; буквальный и литературный перевод английских комплиментов и похвал на украинский язык.

На основе проведенного исследования проанализированы культурные особенности употребления комплиментарных речевых актов одобрения в украинской и английской коммуникативных культурах, описаны речевые реакции на похвалу в двух лингвокультурных сообществах.

Национальная специфика комплиментарных речевых актов одобрения проявлена в различиях типов речевых актов похвалы в различных коммуникативных культурах; в разной частотности употребления определенных типов одобрения; в наличии безэквивалентных типов речевых актов похвалы; в отличии реакций на одобрение в различных коммуникативных культурах.

Ключевые слова: комплимент, одобрение, похвала, речевой акт.

Solodka Anzhelika. Complimenting Communicative Speech Act of Approval in Ukrainian and English Cultures. The article has revealed the study in the field of pragmatic. It analyzes the speech acts of approval in Ukrainian and American cultures. This is especially important in linguistic interaction between people. Approval as speech acts has the reflection and expression of cultural values. Many of the values reflected through acts of approval are personal appearance, new acquisitions, possessions, talents and skills. The objective of these expressions is to establish or to reinforce solidarity.

The article presents the results of a cross-cultural study of the speech act of complimenting / approval, comparing many aspects of Ukrainian and American English approvals to find similarities and differences in: approval form, role

relationship of the participants, gender of the giver and receiver of the approval, compliment/approval frequency and attributes praised. This study describes syntactic patterns or formulas that could be used to define the structure of the compliments/approvals. It shows particular characteristic that could distinguish some approvals from others, explain and understand some factors of meaning toward the approvals.

National specifics are manifested in the following forms: 1) in the difference of types of linguistic acts of compliment and praise in various communicative cultures; 2) in different frequency of the use of certain types of compliment and praise; 3) in existence of nonequivalent types of linguistic acts of compliment and praise; 4) in the difference of reactions to compliment and praise in various communicative cultures.

Speech acts of compliment and approval have a substantial national specificity that reflects the mental and socio-cultural features of the lingua-cultural community. The communicative thinking of Ukrainians and English differ significantly. Ukrainians in language acts of approval mainly evaluate the external signs of a person. For the English, however, the characteristic of internal qualities of a person is more important. Ukrainians approve individuality of the person, and English – kindness and responsibility. Ukrainian communication is dominated by emotional compliments and praise, English – rational.

The results in this study yield important implications to use compliments across the Ukrainian and American cultures. The information provided informs cultural patterns that will help avoid pragmatic failure and has implications for teaching English to Ukrainians and for teaching Russian and Ukrainian to speakers of English. Knowing how to use speech acts, allows the speaker to have communicative and pragmatic competences.

Key words: compliment, approval, praise, speech act.

УДК 811.133.1'367

Станіслав Ольга[□]

НОВІ ФУНКЦІОНАЛЬНІ ПОТУЖНОСТІ СИНТАКСИЧНОЇ СЕПАРАТИЗАЦІЇ У ФРАНЦУЗЬКОМУ “ТЕАТРИ АБСУРДУ”

У статті представлено новий погляд на синтаксичну сепаратизацію в мовленні героїв французького “театру абсурду”. На матеріалі п’єс С. Беккета та Е. Йонеско висвітлено проблему синтаксичних зв’язків на новітньому рівні дослідження.

У ході дослідження встановлено, що синтаксична сепаратизація в драматургічних творах виступає як один із важливих засобів вираження мовної руйнації. Сепаратизовані синтаксичні структури мають уточнювальне семантичне значення та характеризують мовлення персонажа як примітивне, незв’язне, логічно не структуроване. У такому використанні сепаратизація указує на механічність, комунікативну некомпетентність героїв. Мовлення персонажів п’єс – таке ж незв’язне, розчленоване, як і їх мислення.

Проведена наукова розвідка довела, що в п’єсах “театру абсурду” сепаратизовані синтаксичні структури виступають не просто афективним засобом вираження емоційного стану героїв, а проявом абсурдності, заперечення комунікації як такої та стилетвірною ознакою драматургів-абсурдистів.

Розгляд матеріалу дослідження засвідчив, що сепаратизовані структури мають велике просодичне значення в структурі абсурдистського висловлення. Разом із часто вживаними паузами та звуконаслідуванням у мовленні персонажів, вони окреслені як яскраві засоби вияву антикомунікативних здібностей персонажів. Поширення сепаратизації у синтаксичній тканині абсурдистських п’єс слугує одним із вагомих засобів вираження ключових принципів цього художнього напрямку.

Дослідження підтвердило, що сепаратизація в мовленні героїв “театру абсурду”, виступає не просто імітацією усного мовлення, афективним засобом вираження емоційного стану мовців, а є одним із синтаксичних засобів, що виразно характеризує мовні компетенції учасників комунікації. Мовлення значною мірою відображає сутність художнього образу, розкриває його зсередини, уможливаючи тим самим більш глибоке його розуміння й сприйняття. Отже, можемо стверджувати, що у французьких п’єсах “театру абсурду” сепаратизація розширює свої функціональні потенції, стає якісно оновленою, наповненою новими якостями та характеристиками.

Ключові слова: “театр абсурду”, синтаксичні зв’язки сучасної французької мови, синтаксична сепаратизація, руйнація комунікації, нові функціональні можливості сепаратизації.

Постановка наукової проблеми та її значення. Середина ХХ ст. (50–70-ті рр.) у французькій літературі позначена своєрідною кульмінацією модернізму та появою нової течії